

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Caput IV. In quo examinatur, quomodò Civilis potestas de se, & ex naturâ suâ sit indipendens à spirituali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

tam in spiritualibus, quam in temporalibus ad ipsum pertinet, cui Christus juxta *Cap. Omnes. diff. 22.* junctâ Gloſſâ *ibi.* terreni simul & celeſtis imperij poteſtatem per duas claves commiſit cum duplici, ſpiritali ſcilicet ac temporaligladio. De quo ulteriores adhuc Gallicane etiam Eccleſiæ Doctores conſulere licet noſtri in hanc rem operis *pag. 114. à n. 92.*

Caput IV.

In quo examinatur, quomodo Civilis poteſtas de ſe, & ex naturâ ſuâ ſit independens à ſpiritali?

ADveritatis centrum hâc in re attingendū optarem, ut præ oculis ſemper haberetur diſtinctio inter Regiam poteſtatem, quâ lumen naturali concreatam, ejuſque intrâ hoc individuum, ſeu iſthanc perſonam ſubſiſtentiam, nec non politici regiminis *attuale* exercitium. Juxta quam proinde, diſtinctionem ſubſequentis *paragaphi* titulum, ſub hac normâ proponendum dexi.

S. I.

Quomodo verificetur, poteſtatem Regiam eſſe immediatè à Deo, & ab illius ſolius poteſtate pendere.

ARGUMENTUM I.

Ludovicus Ellies *citata ſua ſeptima Diſſertationis cap. 2. §. 1.* argumentatur 1. Cùm homines omnes à naturâ ſint ad ſocietatem deſtinati, quæ ſine poteſtate & autoritate ſtare nequit, neceſſe fuit, ut Deus, qui rerum omnium eſt Dominus, Societati in hominum bona & corpora poteſtatem commiſerit: nam ſi Deus nulli poteſtatem hanc contuliſſet, homines in pace & tranquillitate degere, foret impoſſibile, quippe ſi nulla eſſet in terris condendarum legum autoritas, ſi nulla poteſtas, quâ poſſent homines ad illarum obſervationem cogi, ſi impunè liceret omnibus, ſe ſe mutuo interficere, boniſque ſpoliare, quomodo poſſet nomen Societatis obtinere hominum inter ſe coeuntium inordinata multitudo, confuſa turba, ubi nemo audit neminem, uti eleganter id proſequitur S. Chryſoſtomus *hom. de ſtatuis.* Cùm ergo ſolus Deus vitæ, bonorumque noſtrorum ſit Dominus, neceſſe eſt, ut poteſtatis hujus partem contulerit ijs, qui Societates Civiles regunt, ac proinde ſive Reges, ſive Magiſtratus, ſive Principes, ſive populus univerſus poteſtatem illam exerceant, neceſſe eſt, eam à Deo, qui ſolus illam hominibus concedere poteſt, in ipſos *immediatè* derivari.

Reſponſio ac retortio hujus argumenti *refutatoria.*

NUnquid ex primavâ rerum ſublunariû *Genesis 1.* deſcriptâ creatione, manifeſtè conſtat Deum univerſo humano generi in Adamo

contuliſſe Dominium terræ cum piſcibus maris, volatilibus cæli, & cunctis animantibus ſuper terram, unaque cum herbis & lignis, arboriſque univerſis. Hoc igitur Dominium univerſale à Deo *immediatè* collatum toti humano generi, num dicere fas eſt, poſt diſtinctionem rerum, eſſe ſingulis æquè *immediatè* à Deo communicatum? Nemo, qui modicâ etiam Juris peritiâ eſt intinctus, non diſtinguet inter primam erga univerſum ſublunarem mundum Dominij, toti humano generi Divinitus factam collationem, atque Dominiorum in ſingulos homines poſteâ ſubſecutam diſtinctionem, ita ut illam diſtincturæ equidem ſit, eſſe *immediatè* à Deo, non verò Dominij erga ſingularia Bona ſingulis hominibus appropriatam poſſeſſionem. Quo præſuppoſito, ſicuti abſurdiſſima cunctis appareret concluſio illa, quâ inferretur ex eo, quodd Dominium in res ſublunares univerſas, ſit *immediatè* à Deo collatum humano generi, nihil jam ulli humanæ poteſtati eſſe Juris ſupra ejuſmodi, quâ ſingulis hominibus appropriatas poſſeſſiones, ad eas ex juſtitia & æquitatis ratione ab uno in alterum transferendas. Sic pro *primo*, proſectò noſceretur abſurditas eſſe in illâ concluſione, per quam ex eo, quodd poteſtas Regia per inſtitum Naturæ lumen ſit univerſitati humani generis Divinitus conceſſa, fieret illatio, nullam jam inter homines reperiri poſſe autoritatem ſupra Regiæ poteſtatis, non primavam equidem originem, ſeu *intrinſecam*, ac eſſentialem ipſius conditionem, ſed *ſubjectivam* ejuſdem ad hoc individuum ſuppoſitum, applicationem, & appropriationem, quantumvis ſupernaturalis quoque ſtatûs, ſeu Eccleſiæ ratio religioſa exigeret Regiæ ejuſmodi poteſtatis perpetuam collocatâ tranſmutationem.

Ad cujus proinde majorem elucidationem pro *ſecundo* placet hunc in modum ratiocinari. Jurisdictionem equidem politicam & Civilem Divinitus eſſe *immediatè* conceſſam Communitati, atque ex hujus voluntariâ translatione derivatam eſſe in Principem aliquem, ſeu Imperatorem, ſeu Regem, eruitur *ex lege 1. ff. De conſtitutionibus Principum. & lege 5. §. ex pag. 78. n. 37.* *Noviſſimè. ff. De orig. Juris.* Ex quo namque homo per naturam ſuam noſcitur eſſe animal ſociale ac politicum, lumine naturæ æquè notum eſſe debuit, oportere, inter homines ſubſiſtere politicum quodpiam regimen, non juſtitia duntaxat inter privatos, ſed Boni quoque publici moderativum, conciviumque in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, ſeu Reipublicæ Bonum. In cujuſmodi adeo regimine politico, oportuit, ſtatui ſupremam quampiam poteſtatem, cujus decretis univerſi acquieſcere deberent, ut ſic publica pax & tranquillitas conſervari valeret. At ſicuti *jure nature* haudquaquam fuit determinata ſphæra cujuſque ſeu nationis, ſeu Religionis ac Provinciæ, ſeu Civitatis, alteriſque Communitatis, ſed illa eſt conſtituta per liberâ hominum conventionem in diverſa climata ac terras ſponte ſuâ ſe ſe dividendum; ſic neque *Jure Nature* fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam

in totâ, per consensum hominum in unam seu Nationum, seu Provinciarum, aliudve politicum Regimen liberè se condunatum communitate, subsisteret illa, per jus naturæ ab ipso met Deo *immediatè* constituta suprema gubernativa potestas. Et hinc *jure naturæ* haud subsistit definitum, quod vel in hac, vel illa Natione sit Monarchicum potius, quam Aristocraticum, vel etiam Democraticum regimen. Multò minùs *Jure naturæ* potest esse definitum jus hæreditarium politici regiminis intrâ certam aliquam stirpem propagandi, sicque magis remotum est à *jure naturæ*, ac si hoc determinasset individuas, politico Regimini præficiendas personas: sed hæc univèrsâ pendent ex constitutione hominum.

4. Hinc pro tertio licet, hunc in modum argumentando, ulteriùs progredi. Quandoquidem Regia, seu politica potestas, secundum se *formaliter* sit *Juris Divini*, ejus tamen collatio varijs ab hominum placito dependentibus affecta conditionibus, subjecta sit humanis ordinationibus & constitutionibus: quandoquidem etiam Jus Regiæ, seu supremæ politicæ potestatis, non in *actu signato*, & quasi in abstracto, in se *formaliter* constitens, ut sic luminis naturalis necessario *Jure* constitutum, sed *concretè* & *subjectivè* spectatum, quâ pro isto seu Climate, seu Natione, seu Provinciâ contractatum, & quâ huic præcisè stirpi *jure hæreditario* comunicatum, vel quâ *Jure Electivo* sub hac, vel illâ normâ, modoque regiminis uni, vel pluribus destinandum, sicque adeo, quâ huic individuo supposito applicatum, seu applicabile, sit dependens ex hominum ordinationibus. Idcirco emergit hinc quæstio; *An Regiæ potestatis collatio facienda homini Christianitatis caractere insignito, sicque Ecclesiastica potestati subjecta, & ab hominum, vi characteris in Baptismate accepti, Ecclesiæ sanctæ æquè subditorum dispositione dependens, dicenda sit expers moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis?*

5. Cujus quæstio pro quarto, accipe sequentem resolutionem. Nullus profectò vel Rex, vel populus Christianus, Regiæ gubernationis seu *activè*, seu *passivè* confors, ullam in se *moralitatem* patietur, ut expers esse debeat illius ad Regnum Cælorum ordinabilitatis, vel certè, si ejusmodi ordinabilitatem à seinet, suisque, publici etiam regiminis actibus, exclusam velit, certa & indubitata in ipso stabit *sux moralitatis* à Regno Cælorum deordinatio, quæ & ipsa subijcitur Ecclesiæ clavibus. Jactò igitur hoc indubitato fundamento, quod Regiæ potestatis collatio, tū quâ in certum individuum suppositum derivata, tum quâ ex hominum ordinationibus *Originariè* profluens, sit *Moralitatis* in Regnum cælorum ordinabilis capax & particeps, oportet, hoci ipso talem collationem utrovvis illo modo, *Activè* scilicet, ac *Effectivè*, sive etiam *Passivè* ac *subjectivè* spectatam, contineri sub illo *Quocunque super terram Morali*, super quo Christus Ecclesiæ in suo Capite, Summo Pontifice, vel universali Concilio representatæ, concessit *indefinitam ligandi & solvendi potestatem*.

Ludovicus Ellies *disso* §. 1. argumentatur 21. Generale, Divo Augustino *lib. 3. confess. cap. 8.* teste, ipso naturali lumine norum est *Societatis humanæ pactum*, ut subditi obediant Regibus suis. Paulo *Rom. 13. v. 1.* præcipiente, ut omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, non est enim potestas nisi à Deo &c. Dei enim minister est, non sine causâ gladium portans. Cui concinit B. Petrus *epist. 1. cap. 2. v. 13.* *Subjetti*, inquit, estote omni creaturæ propter Deum, sive Regi quasi præcellentis, sive Ducibus tanquam ab eo missis. Consonat etiam Sapientiæ liber *cap. 6. v. 4. & 5.* *Data est*, inquit, à Domino potestas vobis Regibus, & virtus ab Altissimo.

Nositur præterea in Testamento Veteri Saul esse constitutus Rex à solo Deo. *Ex 1. Reg. cap. 10.* Et hinc David non præsumpsit in Saullem, tyrannum licet, mittere manum suam, quia *Christus Domini erat*, *Ex cit. lib. 1. Regum cap. 24. & cap. 26.* Quemadmodum igitur Reges, Patribus quoque ab Ellies hinc adductis concorditer consentientibus, à Deo, vel etiam à solo Deo sunt constituti, sic non nisi à Deo deponi possunt.

Responsio ac retorsio hujus argumenti.

Antequam *directè* respondeam, placuit pro *primo* sequentem facere conquisitionem. Nunquid virtus ignis cum eisdem substantiâ, est à solo Deo primitus creata? An ergo hinc concludere licet, non posse nisi à solo Deo extingui, & non potius ab ipso met quoque Deo esse creatam virtutem aquæ, potentem extinguere ignem cum omni virtute suâ? Hæc equidem reciproca destructiva virtus, in igne & aquâ subsistit ex contrarijs qualitibus, neque verò inter potestatem Pontificiam & Regiam magis potest esse contrarietas, quàm inter lumen naturale & supernaturale, quod posterius est prioris perfectivum, nullatenus verò destructivum, quamvis illud non egreditur sphaeram suam, sicque adeo quæcumque lumini naturali commensurata æquitatis & honestatis ratio, apta quidem est à lumine supernaturali evehî ad supernaturalitatis, in Regnum Cælorum ordinabilis *moralitatem*; attamen nullâ potest etiam Pontificiâ in terris potestate cohiberi Regia potestas, quin valeat quæcumque ipsius sive lex, sive alterius generis circa regimen Politicum ordinatio, quamdiu intrâ suos luminis naturalis, eique congenitæ æquitatis & justitiæ limites se continet. At ubi extra hanc sphaeram, aliqua in Regibus contingit exorbitantia, dum *moralem* saltem cum lumine naturali oppositionem præ se fert, mox incipit esse contraria lumini quoque supernaturali, atque cum hoc commensurata *moralitati*. Quod si ergo adversus talem exorbitantiam, dum præsertim in publicam etiam Ecclesiæ perniciem emergit, Pontificia, supernaturali lumini coartata auctoritas insurgit, nullatenus est contraria Regiæ potestati, secundum sphaeræ Divinitus constitutæ *mirin/itos limites*

rale solvendum, vel ligandum protensæ, Divinitus constitutæ authoritati.

§. II.

An Reges à nemine, præterquam Deo, temporali pœnâ plecti, nec ad eò deponi possint?

ARGUMENTUM I.

11. Ludovicus Ellies hîc argumentatur 1. Nul-la major, inquit, pœna Regibus potest inferri, quàm si Regnis suis spoliatur. Quare si Reges peccantes possent ab Ecclesiâ directè, vel indirectè deponi, necesse foret, pro falsis habere illa Patrum testimonia, quæ peccata Regum & Imperatorum solius Dei iudicio, examini, & correctioni quoad materialem, sive temporalem pœnam, reservata esse docent, iudicioque humano subjacere negant, quemadmodum hoc sensu plerique Patrum magno numero *ibidem* ab Elliesio allegati, interpretantur hæc Davidis verba *Psal. 50. Tibi soli peccavi.*

Responsio ac retorsio hujus argumenti confutatoria.

12. Priusquam directè respondeam, pro primo revoco in memoriam Elliesij, quod *præs. disert. 7. cap. 3. §. 3. de Chiderici Galliarum Regis depositione post medium* prætendebat, Childericum non à Pontifice Romano, sed tantum ex ejus consilio à Francis universis depositum fuisse, & ab ipsodem Pipinum, secundum antiquæ Galliarum morem, esse proclamatum Regem, & collocatum in Solio. Quæ proinde Elliesij præsentio quomodo coherere potest cum ejusdem *præs. §. 1. traditâ, & præs. §. 2. repetitâ* assertionem, sicuti solus Deus Reges constituit, ita solum Deum posse Regnum adimere ipsis, utpotè solius Dei iudicio quoad temporalia, & consequenter quoad materiales ac temporales pœnas, subiectis.
13. Reges equidem si agant contra leges Civiles, à semet seu latis, seu comprobatis, quibus quoad vim duntaxat *Directivam*, non verò *Coactivam* sunt obstricti, imò attentâ Juris etiam naturalis præcisâ transgressione, nullum adhuc ex hoc præcisivo titulo extat fundamentum, cujus respectu subjaceant potestati Ecclesiasticæ. Quinimò in Lege eam Veteri, Juris Divini positivè habitâ ratione, ejus in Rege transgressio haud subijcebatur Aaronici seu Mosaiici Sacerdotij iudicio, ut proinde ex illo triplici tum *legis ab ipso Rege latae, tum Juris naturalis sub præcisâ naturæ principij considerati, tum positivè Legis Antiquæ Juris fundamento, Rex David meritò fuerit uni Deo per hæc verba confessus: Tibi soli peccavi; idque pro Foro tam conscientiæ, in quo sola contritio perfecta erat reconciliationis cum Deo remedium, quàm publici exterioris iudicij, in quo nullus erat iudex Rege superior, qui nedum pœnis temporalibus, sed ne spiritualibus quidem posset adversus ipsum iudicialiter procedere.*

Verum quis Catholicorum in Novo Fœdere negare jam ausit, pro conscientia foro Reges subjacere Sacramentali penitentia Tribunali quoad universa peccata sua, quæ non tantum suis proprijs legibus, vel etiam præcisivo Iuri naturali adversantia, sed quæ affecta Moralitibus cum aternæ salutis sine pugnantis? Quis præterea negare ausit, talia peccata subijci externi etiam Fori Clavibus Ecclesiasticis, super quocunque seu ligando, seu solvendo per Christum protensæ? Quis iterum negare ausit, istud Clavibus Ecclesiasticis in foro etiam Externo subiectum Quocunque, completi non culpæ duntaxat reatus, quæ Regni calorum ordinem turbantes, adeoque Iudiciariæ Ecclesiasticæ authoritati subordinatos, sed pœnas insuper hisce reatibus tum expiandis, tum efficaciter evitandis proportionatas? Quis proinde rursus negare ausit, si Regia intra nequissimam peccati Radicem consistens, & pervertsa usurpatio, adversus Ecclesiam Dei insurgens, gravissimis adversus Deum injurijs, se ipsam commaculet, inter illa Quocunque in Regnum Dei ordinabilia Moralia, aptissimum ad tam enormes Divinorum lutium contaminationes tollendas, remedium fore ex Regia authoritatis tam perperam usurpatæ solutione, Regisque adeo tantarum enormitatum Radicis depositione?

Quo proinde præsupposito, pro secundo ex præinclinatis fundamentis pergo hunc in modum ratiocinari. Nempe Elliesius ipse fatetur, Statibus Regni Fancici fuisse jus deponendi Regem Childericum, alterumque, Pipinum scilicet, sufficiens, non aliâ ex ratione, nisi propter publici Regiminis, quæ Regni ejusdem Bonum Commune spectantis necessitatem. Quod si ergo Rex quispiam per sui regiminis Ecclesiam sanctam enormiter turbans, ac extreme infestantis nequitiis, multimodos contrahat reatus Morales, cum Regni calorum ordine extreme pugnantes, imò hunc evertentes, Ecclesiasticæque proinde authoritatis Clavibus indubitanter obnoxios, num minus erit potestatis in Ecclesiâ ad, eos non coercendos duntaxat, sed etiam ad solvendam tantorum malorum radicem, nempe Regiæ Majestatis subsistentiam, intra personam tantis reatibus, absque ulla correctionis spe, contumaciter obvolutam, è medio fidelium tollendam, eò vel maxime, quod ex ipsissimo ejusmodi moralitatis cum Regni calorum debito ordine, excessivè pugnantis titulo, Regiæ præminentia in isthoc Christiano homine subsistentia meritò sit tunc computanda inter illa, quæ Christus indefinitè Clavium Ecclesiasticarum solvendi & ligandi authoritati voluit esse subiecta?

ARGUMENTUM II.

Ludovicus Ellies *cit. §. 2.* argumentatur 2. Meritò reprobandum sibi videri, quod nonnulli statuunt discrimen inter Veteris & Novi Testamenti Sacerdotium, quasi illud nihil authoritatis Temporalis habuerit in Reges, bene

bene tamen istud: quippe cum SS. Patres ex illis Davidis verbis non tantum concludant, Reges Israel non fuisse Sacerdotibus Judaicis subditos, sed universim Reges nulli nisi Deo subiectos esse: quod & ipsum sonat Scripturae locus, dum enim dicit David, se soli Deo peccare, satis indicat, Regalem potestatem in causa esse, ut a solo Deo pendeat; non autem sacerdotij Judaici imperfectiorem. Addit ille Author, puerile sane commentum esse, nullam indignam refutatione, quod nonnulli nugantur, rationem discriminis inter Vetus ac Novum Testamentum hanc esse, quod in Antiquo Foedere Regnum Sacerdotale esset, in Novo vero sacerdotium Regale, juxta illud B. Petri: *Vos autem estis Regale Sacerdotium.*

Responsio ac retorsio hujus argumenti confutatoria.

17. **P**rimò. Patres argumentando ex Psalmico illo Davidis versu, dicentis ad Deum, *Tibi soli peccavi*; Regem hunc utique non ab aliâ Divinitus constitutâ potestate exemptum probare nituntur, quam ab illâ, quæ vigeat in Antiquo Testamento. At in hoc erat Regia, Divinâ ordinatione constituta potestas, à cuius tamen legibus quoad vim *coactivam*, non verò *directivam*, Rex David exemptus dicitur à D. Thomâ, per ipsum Elliesium hinc allegato. Hæc ipsissima verò Regis Davidis erga suam potestatis Regiæ Leges, quoad vim *directivam* subiectio & obligatio, non tam erat in vi harum legum, quam in vi legis naturalis, per quod tenebatur Rex, seu Caput Republicæ, cum reliquis hujus membris se conformare. Unde etiam efficitur, quidquid obligationis in eo Rege fuerat erga Jus quodcumque naturale, oblituisse Davidem respectu hominum quoad vim præcisè *directivam*, quoad vim verò *coactivam*, respectu solius Dei, involvisse aliquam subiectiorem. Ultra hanc igitur respectu legis naturalis (quoad vim intuitu Dei etiam *coactivam*, respectu verò propriarum suarum legum quoad vim præcisè *directivam*, nullatenus vero intuitu hominum *coactivam*) Regis illius subiectiorem, nullius pro Veteri Testamento, ulterioris erga sacerdotium subiectiorem, in Rege extiterat fundamentum. quippe cum sacerdotio isti fuerit equidem Divinitus impertita authoritas declarandi dubia, si quæ in judicijs publicis occurrissent circa judicij veritatem. At neque pro *Conscientiæ* foro, uti *superius* dictum, tunc locus erat in sacerdotibus, à peccatis à solvendi potestas, sicque ad eodè David pro isto etiam foro rectè dicere poterat: *Tibi Deo soli peccavi.* Neque in eo æquè, ac in Novo Foedere erat sacerdotio seu Pontificatus virga cujuscunque Fratrum peccati coercitiva, conjuncta cum potestate *indefinitâ*, ad *quodcumque in terris Morale* aut solvendum, aut ligandum. Quandoquidem igitur Patrum ex illo Davidico versu, *Tibi soli peccavi*, petita argumentatio, in suo antecedente non potuerit Regis ab ulteriori, hominibus communitatâ potestate, quam ab ea, quæ in Veteri Testamento locum habebat, exemptionem pro conclu-

sionis inde inferendæ principio statuerè; quomodo fas erit, Patres illos tam ineptæ coarguere consequentiæ, ac si in conclusione plus intendissent inferre, quam positum erat in antecedente, ut scilicet statuere vellent Regis in Novo Testamento exemptionem, non tantum à politica per homines exercenda erga quascunque etiam Naturalium, ac Divinorum Jurium transgressiones autoritate coercitivâ, sed etiam exclusam vellent Regum erga Claves Ecclesiæ Christianæ subiectiorem, tum pro foro *Conscientiæ* in ordine ad Sacramentalem Sacerdotij absolutionem, tum pro foro *externo*, in ordine ad Ecclesiæ virgam coercitivam, *indefinitâ*, *Quodcumque super terram Morale* solvendi, aut ligandi potestate munitâ?

Sed quæ modestiæ ratio pro secundo, locum haberet in Elliesio, si puerilitatis coarguere vellet, quod Divus Bonaventura lib. de *Ecclesiastica Hierarchy* par. 2. cap. 1. probaverat. Hic nempe Seraphicus Universitatis Parisiensis alumnus, post principia in anterioribus relatâ, *ibidem* sequentem faciebat conclusionem, quod nempe Regalis potestas in Novo Foedere subiecta potestati & authoritati spirituali, conformiter *prima Canonica Petri epistole*, in qua ita habetur: *Vos estis gens sancta, & Regale sacerdotium.* Unde inferbat is S. Doctor, temporale regnum velut quoddam adjectum, subiacere sacerdotio in Novo Testamento, quamvis in Veteri Testamento sacerdotium subsuerit Regno, juxta illud Exodi: *Elegi vos in populum peculiarem, in sacerdotale Regnum*; siquidem Regnum in hoc sacro textu ponatur *substantivè*, Sacerdotium verò *adjectivè*, secus ac fit in Novo Foedere, ubi Sacerdotium *substantivè*; Regnum verò *adjectivè* ponitur.

Ex quo proinde in sacris Litteris fundatò, nec adeò puerili, Veteris ac Novi Testamenti discrimine, secundum eundem Seraphicum Theologum, pro *tertio* conficitur; quod Reges in Antiquo Testamento potuerint amovere sacerdotes Summos ab officio, sicut Salomon amovit Abiathar 3. Reg. 2. contra verò in Novo Testamento sacerdotes & Pontifices possint amovere Reges, & deponere Imperatores, sicut sæpius accidit, quando eorum malitia id exigebat, & Republicæ necessitas sic requirebat.

Quam ad eodè Seraphici Doctoris illationem reducendo ad principium tum id, quod ab ipso met prius supponebatur, tum illud, quod à Doctore Angelico Divo Thomâ 2. 2. q. 13. art. 2. ad 1. traditur, nempe potestatem sæcularem in Novo Testamento subdi spirituali potestati, perinde ac corpus subiecitur animæ; oportet, hinc totum rei momentum reducere ad istud, sæpenumero jam inculcatum fidei principium, quod Christus Ecclesiam suam eatenus munierit Regni cælorum clavibus, ut, quidquid in ovis suis Oecumenico Pastoralis muneri commissis, ad cælorum tam Militans, quam Triumphans Regnum, est ordinabile, ut sic spirituali quâpiam *moralitate* supervestitum, debeat Summi Pontificis, Petro legitime succedentis, *indefinitè* ad ligandum & solvendum potestati subiectum esse.

S. III.

Quid momenti ad Pontificiam supra Reges auctoritatem elidendam, sit ex hoc argumento, quod nempe Ecclesia non possit vi & armis resistere Regibus, etiam potestate sua abuentibus, sed teneatur eos patienter ferre?

ARGUMENTUM I.

21. Ludovicus Ellies *præf. S. 3.* argumentatur 1. Tantum abest, ut Ecclesia possit peccantes Reges regnis suis spoliare, ut econtra teneatur, eos patienter ferre, nec unquam illi liceat, quovis obtentu, vi & armis illis obistere, etiam si hæretici sint, aut impij, vel quemquam ad resistendam *directè*, vel *indirectè* sollicitare. Ad cujus probationem contendit, deservire plurima Antiqui Fœderis exempla. Sic enim Israelitæ in Ægypto Pharaoni, licet impio & tyranno semper paraerunt, nec adversus eum rebellârunt. Postquàm verò proprios Reges, aut Iudices habuerunt, licet ex ijs quamplurimi fuerint impij, & Religionis patriæ desertores, ut Achaz, & Manasses Reges Iudæ, qui templum Hierosolomitanum Idolis polluerunt, nunquam tamen quidem ad eos regno exturbandos, à sacerdotibus esse tentatum, legitur. Quin etiam, cum Iudæi sunt inservitum transacti, per Jeremiã jussit Deus, ut essent subditi Nabuchodonosori *Jerem. 27.* cujus etiam successores Regibus paruerunt. Cumque Assuerus edictum tulisset, ut Iudæi omnes necarentur, Mardocheus, & alij Iudæi ad preces & jejunium tantum confugerunt. Quod verò apud Samuelem est de jure Regis descriptum, id non resistendi obligationem importat, ut sensus sit, Regi, crudelia etiam molienti, Iudæos subditos resistere non posse: ideo enim additur, populum istis injurijs pressum, Dei opem imploraturum.

Responsio & retorsio hujus argumenti refutatoria.

22. Quomodo in primis ex hoc, quod populus Dei, legitimo Regi, Pharaoni scilicet Ægyptiaco, ac Nabuchodonosori Babylonico, imò Judaico etiam sibi legitime præstito Regi, Tyrannicum licet dominatum exercenti, non potuerit vi & armis resistere, argumentari fas est ad virgam, Regis Ecclesiæ infensissimi hostis coercitivam, Sacerdotio summo præsertim, denegandam? Veteris equidem Testamenti Sacerdotum ex potestate Divinitus sibi constituta, habebat auctoritatem, in Judicialis cujuscumque legis sensu accipi, proferendi *judicij Veritatem*, sicuti etiam leprâ infectos à consortio hominum, cum privatione civilis adeo communionis separandi. Ex quâ proinde potestate, Azarias Summus Sacerdos Regem Oziam ex Sanctuarij sacrilegio ingressu reum, etiam *auctoritative* & expellebat, & leprâ tactum à communione quoque politicâ, atque adeo Regiæ suæ Majestatis

administratione arcebat; uti hæc & alia in antecessentibus habentur deducta. Quæ ipsissima nihilominus sacerdotij potestas dicto modo circumscripta, protendi haud poterat ultra casus in lege Mosâica descriptos, nec adeo adversus Achaz & Manassen impios & Idololatrâs, Iudæici populi Reges, Regno exturbandos procedere attentabat. Verùm quia quofcumque Christianitatis consortes fratres, atque adeo Reges hoc caractere insignitos, si peccaverint, Christus subiecit correctoriæ & coercitivæ, Ecclesiæ virgæ, amplissimâ ad *Quodcumque super terram* Morale leuigandi, seu solvendi potestate dotata, num ex illâ Veteris sacerdotij per Divina jura coarctatâ potestate, adversus Christi expressissima verba, inferretur Christiani summi Sacerdotij auctoritatem, æquè arctatam censendam esse?

ARGUMENTUM II.

Elliesius *cit. S. 3.* argumentatur 2. In Novo etiam Fœdere, dum Christus *Math. 22.* jubet, *quæ Cæsaris sunt Cæsari, & quæ sunt Dei, reddi Deo*, intelligi satis voluit, obedientiam deberi Regibus cum potentia conjunctam. Huc respicit Paulus *Rom. 3.* jubens, omnibus debitum, cui vectigal, reddi vectigal, momentique eos, qui resistunt potestati, resistere Divinæ ordinationi, ac præcipiens, obedire Præpositis, non tantum propter iram, sed propter conscientiam. Illa verò subjectio, quam Christus & Apostoli docent, Imperatoribus & Regibus tunc impijs, & Idolorum cultoribus deberi, nequit in alio consistere, quàm in non obstitendi necessitate: Petro Apotolo etiam docente, obediendum esse dytcolis quoque Dominis. Quod si proinde servos, oportet, non resistere Dominis etiam iniquis & morosis, multo magis non licet obistere Regibus & Imperatoribus, licet injustus ac impijs, sed patienter istorum, non secus ac illorum, ferendæ sunt injuriæ, propter Reipublicæ tranquillitatem.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

Primo. Si Cæsari jubeantur reddenda, quæ sunt Cæsaris, sive cujuscumque alterius Regis, ac Domini, quantumvis dytcoli, ita ut, quia nullus privatus altiore super ijs habeat potestatem, qualvis etiam injurias cum patientia tolerare debeat, nunquid econtra Christianos, sanctæ Ecclesiæ subiectos, æquè obstrictos dicere oportebit, ad reddendum Deo, quæ Dei sunt? Nunquid verò vicaria per Christum constituta Oecumenici Pastoris auctoritas est Dei? An non igitur ista, cum totâ suâ spherâ, per ipsum tunc quoque Christum circumscripta, est Juris Divini? Quantumvis ergo per allegatos sacræ Scripturæ textus, nefas semper fuerit, ut subditi, Christianitatis licet caractere insigniti, obisterent Regibus, seu Imperatoribus ac Dominis dytcolis, impijs & Idololatrâs: num propterea

ejus savitiam in Ecclesia esse praeter preces, lacrymas, & patientiam. Adversus Christianum etiam Imperatorem injusta tentantem, & Ecclesiae iura invadentem, nulla praeter patientiam, arma, adhiberi oportere; nec ullo pacto resistendum esse, sapius docet Ambrosius *ibi*. Simile docet Augustinus specialiter asseverans, nullum Christianorum per Religionem ab obedientia Regibus debitam immunem. Concilium quoque Toletanum IV. *Can. 75.* definit, nullam de causa fideles a Sacramento Regibus praestito absolvi posse. Gregorius Magnus denique *lib. 7. epist. 1. indict. 11.* ita scribit ad Sabinianum Diaconum: *Suggeras Serenissimis Dominis vestris, quod si ego servus servorum in morte Longobardorum me miscere voluissem, hodie Longobardorum gens, nec Regem, nec Duces, nec Comites haberet, atque in summa confusione esset divisa; sed quia Deum timeo, in mortem cujuslibet hominis, me miscere formido.* Quantum igitur ab ista Gregorij sententia alieni fuerunt Pontifices, qui magnorum bellorum, innumerarumque caedum auctores fuerunt, cum sententia depositionis in Reges prolata, ipsorum Regna alijs, vel primo occupanti traderunt, cunctosque insuper ad bella gerenda commoverunt?

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

32. **M**ulta hic in unum congesta continentur, quae ad evitandam confusionem, videntur consulto discernenda. *Primo* igitur convenio Elliesium, ut edisserat, num, quando inferius praetendit, a Francis universis in Conventu publico depositum Childericum, & ab ipsidem Solio Regio impositum fuisse Pipinum, Franci transgressi fuerint Christianae probitatis, Reges quantumvis impios & ineptos, imo perniciosos deponere verantis, antiquos mores? Oportuisset profecto, Elliesium intra suos praecisos limites tenuisse obligationes illas, quae singulos quosque privatos Christianos afficiebant ad obediendum, & non resistendum Regibus seu Imperatoribus, quamdiu manebant in statu Regiae seu Imperatoriae dignitatis. At si publica Comitiorum Francicorum auctoritas, ut Regni sui publicis necessitatibus esset provisum, jure, & absque ulla Christianae probitatis laesione, potuit deponere suum, sed ineptum, Regem Childericum, num a Christianitatis Religiosis legibus alienum erit, Reges Ecclesiae sanctae Jura ac Religionem Orthodoxam everttere conatos, ad sanctam Ecclesiae pacem, & tranquillitatem restaurandam, Solio suo deicere per publicam super quocunque in terris morali protensam, *inde finitam* ligandi, & solvendi potestatem?
33. Pro secundo proinde Elliesius recte discernerebat inter Reges non baptizatos, erga quos nihil potestatis est sanctae Ecclesiae, & inter Reges sacri Baptismatis caractere insignitos, sed apostatas, seu haereticos. Inter prioris conditionis Reges numerandi fuerant etiam Longobardi, de quibus Gregorius Magnus scribebat, *si in eorum morte se miscere voluisset, Longo-*

bardorum gentem nec Reges, nec Duces, nec Comites ulterius habituram fuisse.

Super his igitur, ubi Christianitatis quoque characterem profiteri ceperunt, Pontificia Gregorij Magni auctoritas necquidquam Juris habebat, nisi in ordine ad id, quod *Morale* est, non vero in ordine ad *Esse Physicum* vitae humanae, ut proinde dictus Pontifex Maximus merito noluerit se immiscere morti Longobardorum. Hinc tamen regrediendo non nihil ad Imperatores ac Reges Ethnicos, iterum provoco Elliesium, ut sua Franciae Regum Christianam probitatem vindicet, respondendo ad istam quaestiuunculam; *An, si ex Regibus adhuc Ethnicis aliquando contigit, Ecclesiae Romanae iura turbari, indeq; a Pontifice accitis Galliae Regum armis, evenit, ipsos Regno suo, seu ejus saltem parte spoliari, quo Iustitiae titulo, cum plurimorum nece, id fieri potuerit, cum tamen hujusmodi Rex Ethnicus non subiciebatur Pontificis Oeconomicae potestati?* Si pari erga suos etiam sanctos Franciae Reges, Carolum praecipue Magnum, Elliesius una mecum reverentia feratur, res ista videtur ita componenda. Nempe si duae, quarum neutra est alteri subordinata, supremas potestates eatenus concurrant, ut una in alterius jura inolet, tunc isthaec potestati iusto bello hanc injuriam publicam eatenus a se propulsare, ut secundum luminis naturalis certa principia, victor possit hostem Jure suo Regio spoliare, sibi que Regni bello parti jus vindicare; uti Christianorum Regum exempla perquam frequentia ostendunt. At de fide est, Papae auctoritatem esse supremam, quae nullum in terris Superiorem valeat agnoscere. Hoc igitur fidei principium combinando cum illo luminis naturalis principio, *Theologicè* inferatur, Papam posse ad Regem etiam Ethnicum, sibi licet minime subiectum, non equidem gladio spirituali uti, imò nec materiali, quippe quem in vaginam retinere, in Petro iustus sit. Eo ipso tamen, quod intra vaginam suam contineatur, suumque adeo, Divo Bernardo animadvertente, Papa dicere queat, red dicitur hinc conlequens, posse eundem Summum Pontificem mandato suo, Regum sibi subiectorum gladium eatenus exercere, ut ad Regem etiam Ethnicum, sibi licet minime subiectum, atamen Ecclesiae publicum hostem, juriumque ejus aggressorem debellandum, auctoritate sua in subsidium accersere queat Regum Christianorum arma, illumque ab hisce devictum, spoliare Jure Regni sui, atque hoc vel sibi vindicare, vel Regibus, quorum armis vindicare sunt ex, contra Ecclesiam, ipsumque adeo Christum, ab Ethnico Rege illatae injuria.

Hinc pro tertio venit merito redarguendus Elliesius asseverans, Concilij Tridentini *sess. IV. canone 75.* definiti, quod fideles a Sacramento Regibus praestito nunquam, & nullam de causa absolvi possint. Neque enim hic Canon quidquam dicit de auctoritate Pontificia, sed de Jurisjurandi temerandi a subditis arrogata propria potestate, nec non Regis necem, Regiaeque dignitatis privationem molienti a populo iponte attentata auctoritate: cetero-

reâ fas est, hinc concludere, ipsosmet Reges Christianos, impunè oblitere potuisse Summis Pontificibus, perinde ac isti nullâ Divinitus acceptâ potirentur virgâ erga se coercitivâ? Hanc equidem præterit Adversarius, progredi ulterius non posse, nisi usque ad publicæ cum fidelibus communionis privationem? Sed nunquid hinc evincitur, publicæ Ecclesiasticæ authoritatî convenire, ut injurias sacræ præsertim publicæ Religionis, Ecclesiæque perturbativas, cum patientiâ toleret?

Pro secundo equidem scio, totam in præsentî J. deductâ, de Regibus quocumque impietatis genere oblitricis non resistendo, argumenti rationem, derivari in illud sæpe jactatum principium, quod Regia æquè, ac Pontificia potestas sit Juris Divini. Quo tamen admissio, solennis mox emergit quæstio; Vtrum in is, quæ Juris sunt Divini, non possit esse substratum quoddam materiale, ex humano seu jure, seu morali hominis operatione dependens, clavium Ecclesiæ solvendi potestati subiectum, quo sublato, per consequenti-
am ac Indirectè, non equidem formaliter, sed ex parte sui materialis subtrati, corruat Juris Divini obligatio, non quatenus activè quasi spectata, Divina est, sed quatenus passivè considerata, est quid humanum, vel subiectivè receptum in homine, vel Effectivè promanans ex humanâ arbitrij voluntate?

Numquid enim, si Rex quispiam Christianus sit obnoxius peccato mortali, Jus Divinum facit æternæ gehennæ reatum? Num verò Regem Christianum tam infelicem dixeris, ut hoc Divinum Jus respectu ipsius, ne quidem Indirectè materialiter solvi possit? Quomodo autem sit ista solutio, nisi quatenus per Ecclesiæ sanctæ Claves applicatur satisfactio Christi pro peccati reatu, seu materiali, cui superferantur Jus Divinæ vindictivæ Justitiæ: quo proinde materiali sublato, non tam in se ipso formaliter tollitur Jus Divinum, quam indirectè Materialiter, in suo substrato quasi Materiali, subque effectu justæ cateroqui vindictæ in inferno sustinendæ.

Pari proinde ratione tamen Regia potestas in se Formaliter sit Juris Divini, num dicere fas est, ipsius ad certum subiectum applicationem, vel etiam exercitium liberum, non esse aliquid Morale, consistens super terram? Quo rursusposito, num asseverare licebit, quod indefinita, quocumque Morale super terram ambiens, solvendi potestas Occumenica, Regiæ potestatis ad certum subiectum applicationem, ejusque exercitium, Morale nullo profus modo habeat sibi subordinatum seu subiectum?

De hac ergo potestatis Pontificiæ Occumenicæ ad Ecclesiam spectante authoritate, protertio in præsentî occurrit quæstio, num prævalere possit ad Juramenti a subditis erga Principem præstiti solutionem, per quam equidem non formaliter in se ipso Jus Divinum solvatur, sed quoad hujus substratum quasi materiale, Moralitate autem Ecclesiæ clavibus subiectâ supervellitum? Etenim vinculi illius, quod ex Juramento inducitur, radix Moralitatis, quæ

alia est, quàm actus humanus, ejusque moralis perseverantia, passivam in jurante importans Religionis obligationem? Nonquid verò isthæc est quid Morale, subsistens super terram? Nunquid ergo indefinita cujuscumque super terram vinculi, in actu hominis morali Occumenicæ Ecclesiasticæ potestati subiecto radicati, solvendi potestas prævalere poterit ad Juramenti Principi præstiti passivam ex Religionis obligationem eatenus solvendam, ut talis solutio, juxta Christi Domini verbum, etiam in Foro Cali, ac proinde in conscientia sit rata habenda, nec adeo tunc subditi a Juramenti Regi præstiti passivâ obligatione illâ, seu vinculo Morali, per Ecclesiæ authoritatem liberati, coarctentur ad fidelitatis homagium, ex Religionis necessitate amplius observandum, prout variè super hoc extant Canonice sanctiones.

ARGUMENTUM III.

Eliesus loco citato argumentatur 3. Ab illâ non resistendi Principibus etiam dycolis lege, non discedebant consuetudines veterum Christianorum, qui tamen Imperatores pessimi forent, & Religionis Christianæ insensissimi hostes, nunquam tamen Christiani adversus eos arma moverant, aut ipsi, qui ipsis se se opponebant, adjunxerant. Nec dicere fas est, vires tunc temporis defuisse Christianis, imò teste Tertulliano, vires illis erant tantæ, ut una nox pauculis largitatem ultionis operari potuisset, si malum malo disjungi Christianis licuisset. Ideo igitur primi Christiani Reges impios & persecutores tolerarunt, quia istud suæ religionis esse, arbitrabantur, sequebanturque Christum, qui, cum posset legiones Angelorum accersere, ut defenderetur, crucem subire maluerat. Quâ fidelium patientiâ præcipue invaluisse Religionem Christianam, animad vertunt Cyrillus in lib. ad Demetr. & Augustinus de Civit. Dei lib. 22. Unde notum est illud celebre proverbium: Sanguis Martyrum semen Christianorum.

Quod si quis dicat, Ecclesiam nihil equidem potestatis habere in Reges Ethnicos nunquam baptizatos, rem verò se habere diverso modo erga eos, qui vel Christiani sunt, vel baptizati à fide defecerunt, ad hujus exceptionis infirmitatem ostendendam, disquirere nunc placeat: an quisquam in Julianum Apostatam insurrexerit? Num Romani Pontifices quidquam adversus Constantium, Valentem, & alios Arianos Imperatores moliti fuerint? Num Reges Gothos in Italiâ regnantes, & sæpe sibi insidiantes, aut Bona Ecclesiæ invadentes, deponere tentaverint? Uno verbo, num quispiam ante Gregorium VII. aliquam sibi in temporalia Regum authoritatem asseruerit, aut in quemquam privationis Regni sententiam tulerit?

Isthæc in Reges potestate non tantum usi non fuerunt Episcopi, sed etiam declararunt, se nihil ejusmodi posse tentare; veluti Gregorius Nazianzenus Orat. 1. in Julianum Apostatam docet, nullum aliud remedium adversus

S. IV.

qui reflexione ad Ecclesiasticam auctoritatem habitâ, idem Concilium in proximè subsequenti- bus, pronuntiavit anathematis sententiam adversus Reges tyrannicè ac crudeliter se gerentes: claro adèò argumento, nihil equidem potestatis esse subditis adversus Regis tyrannidem castigandam, bene tamen Ecclesiasticæ auctoritati esse coercitivam erga tales virgâ: quæ in Papâ vel etiam Concilio Oecumenico ad quodcumque super terris Morale seu solvendum, seu ligandum, à Christo protenditur.

46. Quando igitur Ellicsius pro quarto disquirat, cur Pontifex non insurrexerit in Julianum Apostatam, vel Constantium, Valentem, alioque Artanos Imperatores, sive etiam Reges Gothos in Italiâ regnantes, Ecclesiæque bona invadentes, deponendos? Ad hæc oim jam respondebat Divus Thomas *alibi* allegatus, illorum temporum status non permisisse, ut Summi Pontifices vel per se, vel per cuiusvis alterius Regis subsidia, exerent gladium suæ Apostolicæ auctoritatis, quandoque etiam spirituales, multò verò minùs materiales. Summi namque Pontificatus potestas per Christi institutionem ita est constituta, ut ejus ulus non sit nisi ad ædificationem, non autem ad fatalem, à Regibus, seu Imperatoribus illis acriùs concitandis *Moraliter* certò futuram, Ecclesiæ destructionem. Et hinc gladius Ecclesiasticarû clavium intrâ Papæ vaginam meritò tenebatur tunc reconditus, nec nisi patientiæ armis, uti Patres ab Ellicsio adducti ferunt, usus fuerat, quousque benigniora succedebant tempora, quibus Summi Pontifices Ecclesiæ sanctæ propè conculsatæ infestationibus, cum boni effectûs majori securitate occurrere valebant, uti Deus nonnihil posterioribus temporibus concesserat; Childerico Franciæ Rege Pontificæ auctoritatis interventu, velut *inferius* ostendetur, in ordinem redactò, & in ejusdem Solum Regium evedto Pipino, Caroloque postea Magno in Italiâ arma sua inferente, indeque per Papam asserto Patricio Romanorum, inò ad ipsam Imperatoriam dignitatem evedto, cum Imperij Occidentalis à Græcis per Papæ supremam potestatem in Francos translatione. Quæ omnia, uti longè anteriora sunt temporibus Gregorij VII. Sic in apertum protulit Ellicsij ineptia disquirentis; *An quispiam Pontificum ante Gregorium VII. sibi in temporalia Regum auctoritatem asseruerit?* Quanquam hæc ipsissima Pontificum auctoritas super Regiam potestatem non in se ipsâ *Formaliter* spectatam, nec in ejusdem Jur quâ temporalia, sed quâ *moralitate* in regnum Cælorum ordinabili, atque adèò spiritualitate quâpiam supervestita, suam solvendi potestatem protendendo, ac Jurisjurandi etiam solennem Regibus facti relaxationem in subditis faciendo, non ea, quæ Juris Divini sunt, sed horum subtratum *Materiale* solverit; uti *antecedenter* expositum cernere licet.

* * *

An Pontificæ auctoritatis supra Reges, aliquando Ecclesiæ necessitate exigente, etiam deponendos, sententia meritò arguatur Novitatis.

Ellicsius equidem in suo quarto Paragrapho 37. nititur, vim facere ex hoc, quòd *Principibus in rebus Civilibus & temporalibus omnes subiecti sint.* At isti effato discutiendo aptior locus reservatur in examinatione tertij per Clerum Gallicanum constituti articuli; ubi proinde studiosè expendemus illationem qualemcumque hinc fortassis intentatam de potestatis Pontificæ supra Reges protensione refellendâ. Quare, quem Ellicsius *ultimum & quintum* posuit Paragraphum, eidem hîc *quartum* locum assigno.

ARGUMENTUM I.

Ellicsius *præsentis cap. 2. §. ultimo* argumentatur 1. Pontificæ super Regibus deponendis potestatis sententia præcis inaudita sæculis, ubi primùm *decimo* Ecclesiæ sæculo in lucem prodijt, omnes novitate suâ perculit; uti testantur Otho Frisingensis in *fragmento fasciculi rerum sciendarum, & Chronic. 6. cap. 35.* Benno Cardinalis, Imperatoris Henrici IV. contra Papam Gregorium VII. partes secutus in 1. & 2. libro de Hildebrandi vitâ, Episcopi insuper & Clerici, quorum nomine conscripta fuit Apologia pro Henrico apud Adventinum *Annalium Bojorum lib. 5. fol. 179.* Waltramus Anno 1097. *Apologiæ pro Henrico lib. 2. cap. 14.* Sigebertus Abbas Gemblacensis in *Epist. Anno 1103. scriptâ.* Olbertus Leodiensis Episcopus in *Epistola de vitâ & obitu Henrici IV. Anno 1106. scriptâ.* Eberhardus Archiepiscopus in *oratione de Hildebrandi Antichristiano Imperio in Comitibus Ratisponensibus sub Friderico II. recitatâ.* Helmodus *Chronici Sclavonici* author *cap. 29.* & Albertus Stadenensis *ad annum 1080.* referentes Rudolphi Sueviæ Ducis in Henrici IV. locum suffecti ultima verba. Joannes Trithemius in *Chronico ad annum 1106.* Onufrius Panvinius in *vitâ Gregorij VII.* Nicolaus Trevirensis 1. *contra Imper. sententiam Gregorij VII.* obstupendam vocitans novitatis abusionem, ac inauditum Decretum. Venericus Vercellensis *lib. de conservandâ Ecclesiæ unitate.* Leodienses *ad Pascha-lem II.* Gotofredus Viterbiensis, item author *Chronicor. ætatis 6.* Cuspinianus in *Henrico IV.* Guilielmus Molmeburienensis *lib. 3.* Anonymus Author *Apolog. pro Henrico edita ab Vrsitio.* His annumeratur Lambertus Schafnaburgensis, ac si dixisset, Henricum, postquàm iniquas pacis conditiones cum Gregorio VII. iniisset, omnibus odio, & execrationi fuisse.

Ad horum universonum sententiam magis firmandam ab Ellicsio reproducitur Gregorius Magnus in *præcitâ epistola ad Sabianum* scribens: *In mortem cujuslibet hominis formidare se miscere.* Huc reduci potest, quod idem Ellicsius proximè *præcedenti §. 4. in fine.* adfert de Gregorio Magno. Nempe cum iste Pontifex accepisset

accepisset à Mauritio Imperatore mandatum de promulgandâ quâdam lege, quâ vetitum erat, militibus in Monasterijs monasticam vitam profiteri, eam, licet injustam existimaret, & Ecclesiæ libertati contrariam, Imperatoris tamen mandato parendo, promulgasse, etiam antequam Imperatori significaret suam sententiam. *Ex lib. 2. Epist. 62. & Epist. 64. ad Theodorum Medicum Imperatoris.*

Responsio, ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

40. **E**Xordiando à Gregorio Magno, circa ejsdem ad Mauritium Imperatorem epistolam 62. lib. 2. exaratam, imprimis venit annotandum, quod ibi expressè scribat, *se in eâ neque ut Episcopum, neque ut servum jure Republicæ, sed jure privato loqui.* Dum ibidem igitur profitetur, se inspecto jure privato, & abstrahendo à jure seu Episcopi, seu Republicæ, tanquam subiectum jussioni, legem Imperatoris, quantumvis eam iniquam agnovisset, per diversas terrarum partes transmitti fecisse, nunquid Apostolicæ autoritatis suæ immemor fuerat? Nequaquam, liquidem, Baronio ad Annum 593. sub finem pag. 47. ex ejsdem S. Viri lib. 7. epist. 2. indic. 1. probante, ipse non fuerit Edicti illius iniquissimi contra jura Ecclesiastica sanciti promulgator, sed potius corrector, emendator & censor, maximumque adeo in his ediderit specimen Sacerdotalis vigoris, Pontificiæ autoritatis, & super Imperium potestatis, dum accedens censor & arbiter constitutionis Imperatoris, & ad sacram (quam vocabant) tabulam, admovens stylum, edicti illius quædam expunxit, quædam addidit, augens ac minuens pro arbitrio, ut ad rectam Catholicæ Ecclesiæ normam & disciplinam aptaret, nihilque in eo, quod Ecclesiasticæ officeret libertati, & sacris Canonibus contradiceret, prætermittens intactum, posteris egregium relinquens exemplum, quidquid leges lanciendo, delirant Imperatores ac Reges, à Romanæ Ecclesiæ Pontificibus esse protinus emendandum & corrigendum: sicque ab ipsis favendum eorum votis, ut eos errantes cum mansuetudine corrigant, & Pontificiâ potestate, quod perperam factum nôrunt, Apostolicâ censurâ castigent, seque exhibeant eorum Magistros, Doctores, & Correctores, juxta illud Divinum Hieremiæ 1. exaratum Oraculum, quod non huic tantum Prophetæ pronunciatum, sed omnibus, qui pro Deo ad populum Divinâ legatione funguntur: *Constitui te hodie super gentes & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & adifices, & plantes.* Quando proinde idem Pontifex in Epist. non 64. sed 63. indic. 11. scribebat ad dicti Imperatoris Medicum, fecisse Deum, ut Imperator non solum militibus, sed etiam Sacerdotibus dominaretur, num aliâ, quam permissionis voluntate Divinâ hoc factum, ijs verbis innuere voluit Gregorius, qui Deum subjecisse tradit Sacerdotes Mauritio Imperatori, ut olim eosdem subjecerat persecutoribus Neroni, atque Diocletiano, quos in eos etiam gladio agere permisit? Uti ex ip-

somet Gregorio in Psal. Penitent. 4. liquet, ibidem ulterius conquerente: Diabolum adversus Ecclesiam concitasse Regiam quoque potestatem, dum nulla tamen finat ratio, ut inter Reges habeatur, qui destruit potius, quam regat, Imperium.

41. Quod porro ex ejsdem Gregorij Magni ad Sabrianum Diaconum epistolâ proferebatur, quod formidasset, se miscere in mortem cujuslibet hominis. Id in responsione ad proximè præcedens argumentum jam habetur discussum, quod nempe Summo Pontifici nullum jus sit in vitam humanam, imò in quamvis rem terrenam quoad Esse Physicum spectatam, sed super Moralitate duntaxat, quâ in Regnum calorum ordinabili. Sub quo proinde moralitatis ordine, ipsissimus ille Pontifex adversus Donatistas excitat Exarchum Gennadium lib. 1. epist. 72. ita scribens ad eundem: *Sicut excellentiam Vestram hostilibus bellis in hac vitâ Dominus victoriarum fecit luce fulgere, ita oportet, etiam inimicis Ecclesiæ ejus, omnivivacitate mentis & corporis obviare, &c. comprimendo eorum conatus &c.* Quantumvis ergo Gregorius formidaret, in cujuscumque mortem se immicere, minimè tamen horrebat, gladium etiam materiale, advertit sanctæ Ecclesiæ hostes, autoritatis suæ Pontificiæ nutu & Imperio, a Regibus & Imperatoribus exercendum, concitare.

42. Hinc pro secundo gradum faciendo ad Gregorium VII. comperimus hunc Pontificem ab Eliesio notatum gravi censurâ, ac si rem novam, & à seculis manditam patrasset, excommunicando, ac deiciendo Henricum IV. Imperatorem. Verum vel ex hoc, quod notâ eâ seu Eliesij, seu Authorum ab iplo allegatorum censurâ, videatur in dubium trahi Pontificiæ potestatis ad excommunicandum Imperatorem autoritas, jam in apertum prodit spiritus, Reges vel exterminans à confortio Christiana fraternitatis, vel contra apertam Christi vocem Matthæi 18. exaratam, pernegans erga Reges Christianos coercitivam Ecclesiæ virgam, adversus quosque peccantes fratres exercendam. Quo tamen relictò in medio, plerique ab Eliesio adducti Authores proprijs suis verbis protunt, quod iniquus Henricus IV. adversus Pontificem Maximum ad ejsdem ulque exauthorationem in Comitij Wormatiensibus, sese esserentis partes tenuerint, nec quidquam ergo attendendi. Sunt equidem nonnulli ex authoribus ab eodem Eliesio adducti, qui, uti sequenti capite, sexto §. videbitur, inter Collaudatores Gregorij VII. numerantur, nec nisi historicè referunt, nullum antehac Imperatorem à Summis Pontificibus, vel excommunicatum, vel depositum fuisse. Sed dum Ecclesiæ sanctæ necessitas in Occidentis Imperatoribus tale quid neque exposcebat, neque permittebat, num propterea ex hoc non usu, Pontificiæ autoritati denegare fas est, tale quid adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles Reges statuendi, potestatem? Ipsamet anteriora seu Childerici Francorum Regis, seu Leonis Maurici ab Imperio Occidentali remotio, unâ cum alijs adducta, & inserius firmanda exempla probant

bant jam antiquiorem in Pontificatu Romano auctoritatem super Regibus ac Imperatoribus. ad eorum usque exaurationem procedere prevalerent. Neque credere fas est, centum & decem Episcopos, quorum consilio Gregorius VII. adversus Henricum excommunicationis & exaurationis sententiam protulit, tantam auctoritatem sibi arrogatos fuisse, nisi eam ab ipsomet Christo in sui Vicario Summo Pontifice fundatam nossent; prout ipsamet Bulla Apostolica desuper edita, hujus potestatis rationem reducit in Claves Ecclesie, Beato Petro commissas, universisque manifestum reddit, quam gravibus de causis ad id urserit Henrici impietas, Ecclesieque vicissim publicae necessitas.

ARGUMENTUM II.

- 43) **Elliesij.** *cit. §. ultimo* argumentatur 2. In Religione id omne verum est, quod prius est, fuitque ab initio: illud verò fallum ac erroneum est, quod aliquando ignotum fuit, ac postea inventum: nobis enim nihil ex nostro ingenio indulgere licet, aut sequi, quod ab alijs fuerit inventum: sed oportet, nos ijs tantam fidem adhibere, quae à Christo, vel Apostolis ad nos usque per traditionem manarunt. At primus super Regibus ad eorum usque exaurationem potestatis Pontificiae Patens fuit Gregorius VII. Romanus Pontifex: ante hunc enim inaudita (uti Authores *superius citati* testantur) fuit ea opinio.

Responsio ac retorsio hujus argumenti refutatoria.

- 44) **Quomodo** in primis oportet, id, quod verum est, à Christo, mediantibus etiam Apostolis ad nos usque per traditionem mansisse? An in ipsismet etiam per Oecumenica Concilia longè posteriùs definitis Dogmaticis conclusionibus, vel potiùs in suis principijs, Verbo Dei ab Apostolis ad nos usque propagato traditis, atque à Spiritu sancto per Oecumenicorum Conciliorum, seu auctoritatis Oecumenicae definitiones ad certa seu fidei Dogmata, seu morum Decreta sancienda auctoritative applicatis? Nisi hoc posteriùs, mi Elliesij, elegeris, sed priori illi membro immobiliter insisterè malueris, reus eris quorumcunque fidei Dogmatum, quae priùs ignota erant populo Christiano, quam fuissent ab Ecclesia super fidei Candelabrum decilorie exposita. At verò *ex antecedentibus* constat, Verbo Divino expressè tradita esse ea Oecumenica in Ecclesia potestatis principia, ut per sanctiones Canonicas, & Conciliares quoque definitiones fuerit inde conclusum, Ecclesiae, ejusque auctoritati Oecumenicae, potestatem esse erga Reges Christianos, ipsorum adversus Ecclesiam pertinaci protervia ita exigente, ad excommunicationis, tandemque exaurationis sententiam procedendi. Quà ratione igitur hoc, quod in primavis per Christum traditis fidei principijs fundatum, in Ecclesia sancta, etiam ante Gregotij VII.

tempora, in vi Clavium à Christo Ecclesiae, ejusque Capiti Petro, ac hujus proinde successori traditarum fuit exercitum, & à Concilijs Oecumenicis, Pontificibusque Maximis ex Divinis per Christum prolatis oraculis auctoritative deductum, Novitatis à verà Religione alienae, coarguere permittit Religio?

Caput V.

In quo eliduntur exceptiones Elliesij, quas opponit auctoritatibus & rationibus Theologicis pro Pontificia supra Reges auctoritate asserri solitis.

In hoc capite eum tenebo ordinem, ut sub ipsismet Elliesij verbis, sim in primis producturus argumentum in favorem Pontificiae supra Reges potestatis adduci consuetum, postea subjuncturus Elliesij adversus tale argumentum exceptiones, ac demum exceptionum hujusmodi confutationem subnecturus.

§. I.

Quantum momenti sit in Veteris Testamenti sacris Litteris, ad probandam Summi in Novo Testamento Sacerdotij supra Reges auctoritatem.

ARGUMENTUM I.

Ex Veteri Testamento petitum ab exemplo Oziae Regis.

Hic enim Rex lepram Divinitus percussus, Sacerdotum judicio separatus est à cœtu populi: unde Bellarminus sic argumentatur: Si ob lepram corporalem poterat Sacerdos olim Regem judicare, & Regno privare, quare id non poterit Novae Legis Sacerdos nunc ob lepram spiritualem, id est, propter haeresim?

Exceptio Elliesij.

Excipit ergo Elliesij I. Non esse idem judicium ferendum de lepra spirituali, ac de corporali, quippe corporalis lepra in Veteri Testamento hominem privabat omni prorsus aliorum commercio, & societate tam in Civilibus, quam in cæteris. At verò lepram spiritualem peccati, vel haereseos, hominem tantum privare bonis spiritualibus, sicque ad eod argumentum rectè procedere: *Lepra corporalis privabat hominem commercio civili, ergo lepra spiritualis privat hominem communionem spiritualem.*

2. Oziam lepram Divinitus percussum, eod quod incensum adolere vellet super altare Thymiamatis, à Sacerdotibus declaratum esse immundum, & templo expulsum, at Regno minimè privatum; veluti constat ex 2. Paralipom. cap. 26. Id enim tantum dicere Scripturam, *Sacerdotes videntes lepram in fronte ejus, eum festinatè de templo expulisse, ob lepram scilicet, non ob peccatum; quare nihil gravius in eum statui potuisse, quam quod in leprosos omnes per Sacerdotem statui; Deus*

A 2

jussit,